

Előfizetési árak:

ostán vagy házhoz küldve:
Egész évre. 20.— kor.
Félévre. 10.— kor.
Negyedévre 5.— kor.
Egy hónapra 1.70 kor
Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egy □ cm. területenként 8 fillér.
Nyílttér és magánérdekű közlemények soronként 40 fillér.

Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13.
Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő: **Koncz Ákos.**
Felelős szerkesztő: **Dr. Orbán József.**

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.
Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

Astra.

Debreczen, szept. 15.

Nem azokról a csillagokról van szó, melyek felé a közmondásbeli nagy szellemek haladnak, hanem arról a román kulturegyesületről, melyet románnyelvű honfitársaink az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület ellenében fölállítottak s mely a napokban tartotta Herkulesfürdőn évi nagygyűlését.

Nem minden irigység nélkül látjuk azt a haladást, melyet ez a fejlődő egyesület felmutat s be kell ismernünk, hogy annak vezetésében okos tervszerűség s tagjaiban lelkesedés és az eszme iránti odaadás mutatkozik. De mutatkozik egyéb is. Akárhogy hangoztatják az egyesület tagjai a román nép kulturális érdekeinek művelését, időnként kilátszik a kulturális takaró alól a gyűlölködés lólába. Most is kimondotta az egyesület egyik határozatában, hogy neki nem kell a magyar állam évi segélye, melyben 12 iparos tanuló részesült s azt a folyó esztendőben visszautasította.

Nagyon jól tudjuk, hogy a románságnak az Astra által nem az a célja, hogy a magyarországi románságot a kultúra eddig nem is-

mert magas fokára emelje, s eddig még titkolták a valódi célt s leplezték az izgatást a hogy lehetett, — de hogy ily nyíltan és ily kihívóan merjenek viselkedni a magyar kormányval szemben, azt még nem tapasztaltuk. De annál jobb. Minél esztelenebb lesz az Astra viselkedése s minél kevesebb tiszteletet tanusítanak a magyar állameszme iránt, annál közelebb van az az idő, midőn a kormány államellenes üzelmek miatt az Astra működését megszüntetni fogja s azt egyszerűen betiltja. Mert ha valamelyik kulturegyesület azért panaszkodik, hogy nincs elegendő ereje céljai megvalósítására s ugyanakkor visszautasítja azt a dotációt, mely e célok megvalósítását lehetővé teszi, akkor nyilvánvaló, hogy nem a kulturális cél a valódi, érdek hanem valami más, melyet közelebről meg kell vizsgálni s kideríteni, hogy közművelődési ürügy alatt miféle üzelmek folynak a magyar állameszme, a magyar nemzet ellen.

És micsoda nagyvási hóbortban szenvednek az Astra vezetői, midőn kijelentik, hogy az egyesület szakosztályai egy román tudományos akadémia helyét vannak

hivatva pótolni. Ez a viselkedés olyan jellegű, mely nagyon közel áll a hivalkodáshoz. Az volna aztán az igazi tudományos akadémia, mely előreláthatólag Nagyszébenben terjesztené a világosságot. Nem akadémia, hanem népiszkolára van szüksége annak a tudatlan s a kultúra legalsó fokán álló román pakulárnak, kinek a legtávolabbról sincsen sejtelve arról, hogy mit akarnak belőle faragni a a nagy román ideálok Romániából átjött képviselői. „Kulturát a népnek“ jelszó alatt terjesztik ezek a román irredentisták tanaikat és künn Romániában a nép még alacsonyabb műveltségi fokon áll, mint Magyarországon. A valóság ugyanis az, hogy a magyar kultúra áldásaiban részesül a román nemzetiesség és pedig nemesak az, mely Magyarországon lakik, hanem azt is, mely Romániát nevezi hazájának mert mindennapi eset, hogy a hazai román ifju a magyar tudomány-egyetemen előkelő tudományos színvonalra emelkedik s akkor kimegy Romániába s ott képzettségét a magyar nemzet elleni agitációra használja fel.

Valóban nagy szükség van arra, hogy a kulturegyesületek

TÁRCZA.

Évek mulnak.

*Az évek mulnak, gyorsan tűnnek,
Tűnök helyébe újak jönnek.
„Mintha csak tegnap történt volna...!“
Mondjuk, ha a mult kerül szóba.
S egy dal töredéke
A fülünkbe csendül,
Régi boldogságról:
Régi győtrelemről...*

*Az évek mulnak, gyorsan tűnnek,
Tűnök helyébe újak jönnek,
S bár nincs varázsa rám a multnak:
Gondolataim elborulnak,
Ha egy dal a multból
A fülembé csendül,
Régi boldogságról:
Régi győtrelemről...*

(Debreczen, 1900. szeptember.)

Ifj. Rácz Lajos.

A gyáva!

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti tárczája. —

Irta: **Morvay Zoltán.**

(Folyt. és vége.)

Csak két felordítás hallatszott és a három lovas közül kettő a földön hempergett. A gazdátlanul maradt két ló nyerítve futkosott egy darabig, aztán vágatva indultak vissza, amerről jöttek.

Hanem a feleselő legény a lovon maradt.

— De elgem nem lőttél meg, domnule, — mondá Arnóty felé ugratva. — Nem kell már a lógós! Ha elveszem is, ennek a kettőnek adtam volna... Ezeknek sem kell már!... Az a fehéreseléd kell nekem, akit a kocsidon hozol... A menyasszonyod!... Mert tudd meg, uram, hogy mióta kint voltál vele a ménesedet mutogatni néki, én meg vagyok bolondulva utána!... Kár volt tenéked máma erre jönni! Nem is vártalak! De ha ellenkezel velem, agyonütlek, uram!

És a koci felé vágatott.
Arnótynak az agyára tolt a vér, ettől a beszédétől.
Ez a féreg, ez a rongy mer az ő szent-

érje még csak gondolni is!... Szemét, agyát elöntötte a vér. Nem tudott gondolkozni.

Csak akkor eszmélt fel, mikor a lovas a hintó felé kezdett ügetni.

Nem ordítás, hanem hördülés volt az, ami az Arnóty melléből felszakadt. Ilyen hangot hallat az őserdők vadja, mikor a nőstényét meg akarják ölni.

Egy óriási szőrőssel a hátamögött termett a lovasnak, megragadta a ló farkát s rettentő erős karjaival úgy rántotta vissza az állatot, hogy az menten összerogyott.

Hanem az oláh rögtön talpon termett. Ez is megütötte az ölet.

A két férfi farkasszemet nézett egymással egy pillanatig a sötét éjszakában. — Nem szóltak, csak a szemük égett s mind a kettő csattogtatta a fogát, mint a harezra készülő vadállatok.

Az oláh szólalt meg magyarul:
— No gyere, uram!...
— No gyere, Tógyer!...
Es elkezdtek küzködni.
Iszonyu lett volna nézni ezt a két arcot a küzdelem alatt.

Egy magasrangu urat, aki a csikósával tulakodik a menyasszonyáért! És az

Nagyérdemű közönség. Van szerencsénk tudatni, hogy utazónk, **Légrády Ernő** ur őszi ujdonságainkat, u. m. **színházi, soiré, flanell-blousok, Jonponok, női pipere kellékek, valamint uri divat és vadász ruházati szükségletekkel Debreczenbe érkezett és felkérjük a nagyérdemű uriközönséget a mintagyűjtemény megtekintésére; azok részéről pedig, kik magokat meglátogattni kívánják, kérjük, hogy b. czimöket a „Bika“ szálloda portásánál leadni méltóztassanak.**

Tisztelettel **LATZKOVITS A. Budapestről.**

ezége alatt üzött visszaéléseknek erélyes kézzel egyszersmindenkorra véget vessünk. Valahányszor a nemzetiségi izgatások eredményt tudtak felmutatni, azok mindannyiszor az ily kulturegyesületek működésére, mint forrásokra voltak visszavezethetők. A román nép ezen bujtogatások nélkül soha sem gondolna arra, hogy helyzetével elégedetlenkedjék. És ha a magyarországi román átmegegy a határon, hogy saját szemével győződjék meg azokról az irigylésre méltó állapotokról, melyek Romániában uralkodnak, nem sokáig marad az irigylet földön, mert ott nem találja meg a megélhetésnek azt a biztos feltételeit, mint Magyarországon s azt a kulturát, melyet belföldön élvez, ott ugyan hiába keresné. A magyarországi román paraszt türelmes és megelégedett s ha nem volna a szomszédságban egy rokonnemzetiségű állam, soha eszébe nem jutna e népnek az, hogy igényeket támaszson, melyeknek létezéséről fogalma sincsen.

Azért az Astra és bármiféle román nemzetiségi egyesület a legszigorubb felügyeletet és ellenőrzést igényli. Mert semmiféle törvény és jog nem kívánhatja tőlünk, hogy nyugodtan tűrjük a román tulzók izgatásait és bujtogatását. Nincs Európának egyetlen állama vagy nemzete sem, mely az ellene saját területén üzött izgatásokkal szemben oly higgadtan s oly bá-

mulatos türelemmel viselkednék, mint a magyar nemzet. Ennek a türelemnek nem lehet a teljes közöny álláspontjáig elfajulni s meg kell torolni minden oly visszaélést, mely nyíltan vagy leplezetten a magyar állameszme, a magyar nemzet ellen irányul.

Ha nem tetszik a románoknak, hogy a magyar állam a román kulturát iparos tanulók segélyezése útján kívánja előmozdítani, ki kell venni az iskolát teljesen a kezükből s minden fokon államivá tenni oktatásukat. — Ezáltal leg-erősebb fegyverük lesz kezükből elvéve; mert az iskola az a tér, hol a bujtogatások a legnagyobb sikerrel üzetnek.

Napról-napra látjuk, hogy az a tudomány, melyet a román iskolákban tanítanak, honnan és minő elvekkeltáplálkozik. A történelmet meghamisítják s már a gyermek lelkébe beoltják a magyarnemzet elleni gyűlölet csiréit; a Romániából importált s elkobzott könyvek tele vannak hamis fogalmakkal a magyar alkotmányról és a magyar nemzet jogairól. Az Astra nem világosságot, hanem sötétséget áraszt, a román kulturegyesületek nem a civilizációt terjesztik, hanem a román nemzetiségi ábrándoknak csinálnak propagandát.

És bár elismerjük, hogy a legújabb időben a magyarországi románság vezetőinél bizonyos mérsékeltebb irányzat észlelhető, nem

látunk más expedienst a román tulzók izgatásainak megakadályozására, mint azt, hogy mihelyt kulturegyesületeik működésében a magyar állam vagy a magyar nemzet ellen izgatás mutatkozik, fel kell azokat kiméletlenül oszlatni s azon iskolákat, melyek a nemzetiségi bujtogatásoknak tért engednek, államiakká kell tenni. Ez a biztos gyógyszer a nemzetiségi epidemia ellen. Probatum est.

Politikai beszámoló. Kiváló fontos-ságu politikai eseménynek tekinthetjük azt, hogy a szabadelvű párt egykori vezére, a ki később mint egyszerű közkatona harezott nyíltan s becsületesen e párt elvei mellett, oly kormányzat alatt tartja beszámolóját, melylyel mindig bizonyos ellentétben említik nevét. A politika gourmandjai különös pikantériát találnak abban, hogy Tisza Kálmán f. hó 20-án nagyszabásu politikai beszédet tart Nagyváradon s hogy éveken át volt elkeseredett ellenfele, gróf Apponyi Albert három nappal később szintén beszélni fog választóinak Jászberényben. Mind a ketten, mint egy párt tagjai s ugyanazon kormányzat egyenlő értékű harezosai. És e politikai esemény ingerét még fokozza az a körülmény, hogy a teendő politikai nyilatkozatokban nem ellentétekről van szó, hanem hogy a sajtó és közvélemény buzgón keresi azokat a program-pontokat, melyeket e két egykori ellenfél ugyanazon nyíltsággal és hévvel hirdet.

Mind a két államférfi, egykor a legelkeseredettebb ellenfelek, ugyanazon nézeteknek s intenzióknak fog kifejezést adni s az ország anyagi és kulturális érdekeinek legérellyesebb védelmét fogja követelni. Találkozni fognak abban a kivánalomban, hogy a kormány, tekintettel az osztrák állapotokra, az általa elfoglalt állásponton rendü-

a másikat, azt az egyszerű embert, akit az állatias ösztön, — mert másnak nem lehet nevezni, — így megörjített!

Az oláhnak rettenetes volt a nyers ereje, de Arnótnak az ügyessége volt nagyobb. Eszébe jutott a diákkora, az edinburgi sorompókontuli birkozások. Egy szörnyü boxütést mért az oláh orrára, ami azt elkábította egy percze, aztán egy hatalmas térdugást adott neki a gyomor szájába, amitől a nagy hercules ember úgy omlott össze, mint egy hóbáb.

Az ur, a művelt ember lényéből kivetközve az ősember bosszuszomjával térdelt annak a másiknak a mellére és folytogatni kezdte.

— Meghalsz, kutya, hörgé s ujjai aczél gyűrűkként fonták körül az oláh torkát. . .

A megfojtott ember még vonaglott egyet s aztán kinyúlt hosszan a hervadó avaron. Megholtnak látszott. Abban a perczen-kisütött a hold a felhők mögül és megvilágította szederjes arcát.

Arnóty eleresztette az oláht, felállt, de nem tudott a merev arcz nézésétől megállni.

Egyszer csak felült a megholtnak látszott ember, s szeméi, ami az elfordult lencsék nélkül oly borzasztók voltak, rámerevedtek Arnótyra. Görcsös jobbkezevel rámutatott legyőzője mellére s azt dadogta:

— De te is meghalsz, domnule. No rok bum! . . . Aztán hátra esett és akkor igazán meg volt halva. . .

Az erdőn hüs fuvalom vonult át s megszeskettette a hervadó leveleket, a hold elbujt s távolról bagolyhuhogás hallatszott a csöndes éjszakában.

Arnóty összeborzongott s fázóan gombolta be magán szétnyíllott kabátját. Homlokát, amin csupa hidegverejték volt, megtörülte, aztán szilárd léptekkel indult meg a hintó felé.

Mire odaért, visszanyerte a nyugalomát, csak a hangja volt kissé rekedt.

— Megnyugtattam őket, — mondá. Töb- bet nem szólt. Felült s kivette a Tibor kezéből a gyeplőt, amit az már alig birt tartani. A puskalövéstől ijedző lovak roppant toporzékolást vittek véghez.

Szürkült.

Arnóty kieresztette a suhogót és hátrafordult a halálra ijedt hölgyekhez:

— Ugye, hogy semmi baj sincs. . . Hiszen mondtam én azt. . . Aztán hatalmasat eserdített és kurjantott:

— Gyi, Csillás! . . .

A lovak széleseben röpitették ki a kocsit az erdőből.

A hajnal első sugarai akkor futottak végig a rónán, mikor az erdőből kiértek. A keleti ég felhői, mint biborrongyok uszkáltak az égen, megaranyozva az emelkedő nap fényétől. A langyos őszi fuvalom édes széná- illatott hozott magával valahonnan. Az Ér ki kibukkant a kékes ködből s ezüst szalagként látszott kigyózni a kakukfüves mezők hátán s a távol kéklő bihari hegyek ormát pedig, mint valami örök borongós, feküdt meg a lilaszínü köd. . .

Valamelyik faluba harangoztak. Nem tudni melyikbe. Tizenegynek a tornyát lehet innen a fensikről megszámlálni.

Arnóty odafordult a grófhöz:

— Hallod a harangszót, Tibor? . . . A Csorvás toronyba huzzák. . . Az én házámba. . .

— Honnan tudod?

— Csak ismerem a hangját. Az anyám öntette. Mikor így távolról hallom ezt a harangot, — tette hozzá merengve, — mindig úgy tetszik, mintha a meghalt anyám sirását hallanám. . .

Abban a perczen visszafordult a rudas ló és mért mért nem, visszaröhögött Arnótyra.

A férfi valami nála nem szokásos dühöngéssel vágott az állaton többször is végig.

— Miért bántod azt a lovat, György, — kérdezte Tibor.

— Láttad? — kérde ez arcából kielve. — Láttad? Visszaröhögött ez a dög rám! . . . Tudod, mit tesz ez, Tibor? Soha sem hajtom többet ezt a lovat. . .

Tibor kaczagott.

— Nem ám, mert nekem adtad mind az ötöt.

— Neked, de ez a dög én rám röhögött vissza. Meg fogok halni, Tibor. . .

Tibor kaczagva csapott a vállára Arnótnak.

— Ugyan, te vén medve, hát te is babonás vagy? Soha sem hittem volna ilyen okos emberről.

A hölgyek a kocsi zörgésétől nem hallották a társalgást. Melánia az első ülésre térdelt és megfogta az Arnóty könyökét, hogy figyelmessé tegye.

A férfi rettenve fordult meg. Nagyon sápadt volt.

— Parancsol?

— Nem. Csak kérek. Álljunk meg a feszületnél. A mama imádkozni akar.

Épen a kis kőfeszülethez értek. Az öreg grófnőt lesegítte Tibor és a térdeplőhöz vezette, ő pedig kissé távolabb megállva nézet, vissza a napsugártengerbe uszó erdőre, a mi olyan szép, barátságosnak tűnt fel így a kelő nap fényében és borzongva gondolt arra a drámára, a mi egy óra előtt lefolyt benne. Magába erősen fogadkozott, hogy az egész országot fellármázza és a Csorvási Harsonába vezérezikket fog irni a belügy-miniszter ellen, a ki nem törődik az ország közbiztonsági állapotával.

Arnóty egyedül maradt Melániával a kocsin. Mivel épen a hágónál voltak, megszorította a kerékfogó féket.

— Jó volna, — fordult Melániához, ha életünk boldog napjait is így meg lehetne fékezni, hogy ne fussanak le ilyen gyorsan a lejtőn. . .

Melánia még mindig az első ülésen térdelt és mosolyogva fogta meg az Arnóty

letlenül kitarson s a magyar alkotmányt minden sérelemtől megóvjá. Elismerésüket fogják leróni az egyes miniszterek tevékenysége iránt s hogy ezenfelül ez a két kimagasló államférfi feltétlen bizalmat fog szavazni a miniszterelnöknek, — az oly megtiszteltetés Széll Kálmánra nézve, melyet ez a minden irányban nagy államférfi teljesen megérdemel.

A koresmaüzletek engedélye.

Debreczen, szeptember 15.

Kormányrendeletekben, elvi határozatokban oly gazdagok vagyunk, hogy egész Európa is beérhetné vele. Természetes, hogy ily bő termés mellett nem ritkák az egymásnak ellentmondó s még inkább a zavart okozó rendeletek, mely utóbbiak megértésén és helyes alkalmazásán a különféle illetékes tisztviselők aztán törhetik a fejüket.

Ujabbban a koresmaüzletek tulajdonosainak okoz sok bajt három miniszteri rendelet s — azt hisszük — az iparhatóságoknak is. Még boldogult Baross miniszterünk 1891-ben adta ki 9417. sz. a. az első rendeletet, mely szerint a szesz italok kimérésével foglalkozó üzletek, u. m. bormérések, koresmák, sörházak és pálinkamérések kizárólag az állami italmérési jövedékről szóló 1888. XXXV. t. cz. s ezt végrehajtó 33450. sz. pénzügyminiszteri utasítás rendelkezései alá esnek: „Az ipartörvény 10. §-ának azon rendelkezése tehát, mely szerint az említett italmérési üzletek engedélyhez kötött iparoknak minősítették és azok gyakorlásához iparengedély volt kieszközlendő, az italmérési jövedékről szóló 1888. évi törvény határozmányai által hatályon kívül helyeztettek tekintendő s így azok, kik a pénzügyigazgatóság részéről kimérési elárúsításra engedélyt nyertek, ebbeli üzletekre az iparhatóságtól külön engedélyt kérni nem kötelesek.“ S hogy e rendelet még kevésbé legyen félreérthető, abban az is ki van mondva, hogy az ipartörvény 11.

§-ában említett helyhatósági szabályrendelet alkotásának szüksége jövőre esik s esetleg annak intézkedései csak a rendőri és orvosrendőri felügyeletre vonatkozhatnak.

E rendelettel is az történt, a mi sok más rendelettel: az I. és II. foku iparhatóságok nagyrésze tudomást sem vett róla s épen úgy kiadták az iparengedélyt az italmérési üzletekre, mint azelőtt.

Az iparhatóságoknak kisebb része azonban szorosan alkalmazkodott a rendelethez, amiből aztán furcsa állapot keletkezett. Az ipartörvény 177. §-a értelmében az iparhatóság köteles az iparengedélyek kiadásáról a pénzügyigazgatóságot és iparkamarát értesíteni. Ugyde a koresmaüzlet nyitásának bejelentése az iparhatósághoz nem lévén kötelező, természetesen az értesítések nem történhetek meg; illetve a pénzügyigazgatóság saját magát értesíthette, az iparkamara pedig a kamarai illetékköteleseknek tekintett tekintélyes számu koresmárosra nézve az illeték alá vonásnál nem teljesíthették az ellenőrzést, a hol t. i. ily ellenőrzés különben lehetővé van téve. Sőt amennyiben az italmérési üzletek iparnak nem voltak tekintendők, az iparhatóságok ezek segédszemélyzete részére munkakönyvet sem állítottak ki, — hiszen ha a munkaadó nem iparos, a segédszemélyzet sem ipari munkás — a mi nek további következménye volt, hogy az italmérések tulajdonosa és segédszemélyzete meg lett fosztva attól, hogy az ipartörvény 176. §-a alapján köztük a munkaviszonyból felmerülő surlódások s vitás kérdések az iparhatóság által minden felelősség kizárásával legyenek eldönthetők.

Az így-ugy értelmezés folytán előállott zavaros állapot 8 évig tartott s az illetékes miniszterium 44287/1899. sz. rendelete látszott alkalmasnak azt megszüntetni. E rendelet a Baross féle körrendeletnek ama rendelkezését, hogy az italmérési üzletek kizárólag az állami italmérési jövedékről szóló 1888. XXXV. t. cz. s ahhoz tartozó utasítás rendelkezései alá tartoznak, nem különben a körrendeletnek a helyhatósági

szabályrendeletek alkotása felesleges voltára vonatkozó részét hatályon kívül helyezte s a miniszter kijelentette, hogy az italmérési üzletek az 1888. XXXV. t. cz. által csakis az engedély elnyerésére nézve vétettek ki az ipartörvény rendelkezései alól s az engedély elnyerésének feltételein kívül egyéb tekintetben továbbra is az ipartörvény hatálya alá esnek; a segédszemélyzet tehát az iparhatóság által munkakönyvvel volt ellátandó, a munkaviszonyból eredő vitás kérdések általi elbírálandók.

A helyzet így tisztázottnak látszott, bár itt-ott aggály merült fel az italmérési üzletek tulajdonosainak nyilvántartása nélkül a segédszemélyzet részére a munkakönyv és tanonc-szerződés kiállításának szükségét illetőleg. Nem is annyira ipari, mint inkább munkás betegsegélyezési érdek látszik fenforogni az utóbbi rendelet kibocsátásánál; az italmérési üzletek ugyanis a Baross féle rendelet szerint nem lévén iparoknak tekintendők, azok alkalmazottai is megszűntek az 1891. XIV. t. cz. szerint betegség ellen biztosításra kötelezett munkások lenni s ennek következtében egyes kerületi betegsegélyező pénztárak taglétszáma, — tudva, hogy kis községekben a biztosításra kötelezett majdnem egyedül az ily alkalmazott — orvoslást váró mérvben megesőkent.

Akadtt aztán nemcsak első, hanem másodfoku iparhatóság, mely sem egyik, sem másik rendeletről nem vett tudomást s sorban megbüntették azon koresmárosokat, kik iparengedélyt nem váltottak. Egy ily kihágási konkrét eset felülvizsgálata alkalmából lett kibocsátva néhány nappal ezelőtt a 49790. sz. kereskedelemügyi miniszteri rendelet, a mely teljessé tette a táékozhatlanságot. E rendelet, — hivatkozva a Baross féle körrendeletre — ismételve azt mondja ki, hogy a „szesz italok kimérésével foglalkozó üzletek, ugymint bormérések, koresmák, sörházak és pálinkamérések kizárólag az állami italmérési jövedékről szóló 1888. XXXV., illetve az ennek helyébe lépett 1899. XXV. t. cz. rendelkezései alá esvén, ezen üzletek megkezdésére és gyakorlására az engedélyt a pénzügyigazgatóság adja meg s a hivatkozott rendelet értelmében az 1884. XVII. t. cz. (ipartörvény) 10. §-nak azon rendelkezése, mely szerint az említett italmérési üzletek engedélyhez kötött iparoknak minősítették, az idézett törvényezikkek által hatályon kívül helyeztettek tekintendő.

Hogy alakul tehát most a helyzet? Valamely korábbi rendelet egy későbbi rendeletet vagy kifejezetten vagy hallgatagon helyezhet hatályon kívül. A közbenső vagyis a 44287/1899. sz. rendelet szerint a koresmaüzletek nem tartoznak kizárólag az állami italmérési jövedékről szóló törvény, hanem részben az ipartörvény hatálya alá; az újabb rendelet szerint pedig, mely megérősíti a Baross féle hasonló rendeletet, kizárólag az alá tartoznak. Minthogy a kizárólagosság és nem kizárólagosság egyszerre, egy ugyanazon időben egymás mellett fent nem állhat s a koresma egy ugyanazon kötelezettséget illetőleg nem tarthatik kizárólag az egyik, részben pedig más törvény rendelkezései alá, világos, hogy az újabb rendelet — vegyük hallgatagon vagy kifejezetten, — a segédszemélyzetre vonatkozó közbenső s fentebb is említett rendeletet hatályon kívül helyezte, annyival inkább, mert lehetetlennek tartjuk, hogy különben az új rendelet a „kizárólag“ elhagyása mellett akként nem szólana, hogy az italmérési üzletek az engedély elnyerésére, de csak is erre vonatkozólag az állami italmérési jövedékről szóló törvény alá esnek vagy legalább szokásos kivétel „jelen rendeletem . . . sz. rendeletet nem érinti“, elmaradt volna.

Az újabb rendelet tehát az italmérési üzleteket még nyomatékosabban s szerintünk minden kételet kizárólag nem iparoknak jelenti ki s így ismét előállott azon állapot, hogy az italmérési üzletek az ipartörvény semmiféle rendelkezései alá nem esnek, tehát koresmaüzletnél sem iparengedélyre, sem a segédszemélyzet ide vagy oda bejelentésére szükség nincs. Az iparhatóságok ugyan

kezét. Olyan hideg volt az, mint a márvány.

— György...

— Mit mond?...

— Félkezzük meg... Félkezzük meg, míg nagyon gyorsan nem válik a futása a mi elrohanó boldog jövőnknek is, félkezzük meg, míg nem késő, György... Adja vissza a gyűrűjét...

A férfi végigsimította halálsápadt arcát, a mit a fényes nap nem tudott pirossá tenni. Bizonyára beteg volt. Söhajtott is.

— Melánia! A mi elrohanó boldogságunk fékje elpusztult...

— Ne folytassa, — vágott a szavába izgatottan a hölgy, — ne folytassa, adja vissza a gyűrűjét, György! kérem...

A grófnő Tiborral közelgett.

— Majd otthon, maguknál, felelek a kérdésére Melánia — mondta Arnóty csöndesen.

— Jó, — nyugodott bele, Melánia is türelmesen leült a hátsó ülésre.

Tibor és a grófnő felültek, Arnóty pedig leszállt. A lejtőn könnyebb így gyalog kormányozni a lovakat.

Az öreg grófnő a lefolyt éjjeli jelenetről beszélt suttogó hangon Tiborral. Melánia pedig Arnótyt nézte, a ki fáradtan lépegett a kocsí mellett.

— Beteg maga, György?...

— Nem, — felelt a férfi, — csak ki vagyok merülve — és erősen kezdte huzni a lovak száját, hogy a farhámval is tartsák a nehéz kocsit a lejtős uton.

A lejtő alján megálltak. Arnóty felült és sebesen kezdett hajtani.

— Itthon vagyunk, — mondá Tibor, — a mint a kastély kőkerítése mellett elrobbogott a kocsis.

Arnóty jó kocsis volt. A szép virágágyakkal szegélyezett uton ügyesen kanyarodott a czuggal, a verenda elé.

A szép októberi őszi nap teljes pompájában akkor kelt fel s fényes sugarakkal szórta teli a hervadó kertet, a verendára fel-futó vadszőlő pirosuló leveleit.

Tibor lesegítette és karját nyujtá anyjának, majd bevezette.

Az eljött istálló emberek elhajtották a lovakat. Arnóty pedig csöndes léptekkel indult fel a lépcsőn.

Melánia a karjába dugta karját.

— Mit válaszol hát, György?...

A férfi megállt s odatámaszkodott a tornác egyik nagy kőoszlopához s amint a napfény oda sütött az arcára, olyan volt az, mint egy halotté.

Valami mosolyféle vonaglott végig az ajkán...

— Én nem megyek innen többet el Melánia! — mondta csöndesen, — hanem azért a gyűrűmet nem adom vissza... Megtartom és leviszem magammal oda, ahová nem soká letesznek... Ne ijedjen meg, Melánia!... Nézze!...

Kinyitotta zöld vadászkapuját, s alatta a fehér selyem egy merő vér volt!...

— Azok a fiékek jól tudtak cizézni, Melánia!... két lövésük áthordta a mellem... Másfél óra van ez a sebem és teljesen elvérzettem...

A hölgy oda rogyott a verenda párkányára és elkezdett görcsösen zokogni.

Arnóty mellé ment és simogatni kezdte azt a szép szőke haját.

— Ne sirjon, Melánia, rajtam már semmi sem segít többé. Husz perc múlva végzek az étellel... És ez így van jól, mert én igen kevés embert szerettem a földön és kevésnek fogok hiányzni is. A halál nyugalom lesz nekem, amit idefenn soha sem találhattam meg... kérem Melánia... bontasson egy ágyat... amibe...

... igen... amibe... elallassak!...

megnövekedett számban és mérvben a koremai segédszemélyzetnek hozzájuk és a betegségélyzöbe bejelentését kötelezőnek tekintik, de az iparhatóságok sem tarthatják magukat feltétlenül csalhatatlannak iparügyekben, mert hiszen italmérsi üzletekre, noha mindhárom rendelet, minden kételyt kizáró s egyező rendelkezése szerint ily üzletek nyitására egyedül pénzügyigazgatósági engedély szükséges, az iparengedélyt ma is, tehát 9 év után, minden habozás nélkül, sőt kihágási eljárás különbeni megindításának terhe alatt, kiadják.

Több érdekelt kérdezősködésére közérdekűségénél fogva ismertettük a három rendeletet. Ismerve az iparhatóságnak magatartását, az érdekeltek leghelyesebben járnak el, ha tömörülve, a legilletékesebb fórumhoz fordulnak, hogy a rendeletekkel szemben mi is hát a kötelességük?

Válasz egy agglegénynek.

Elképzelem, milyen halmaz levél fog pár nap múlva ön előtt feküdni! — hogyné . . . nagy vonzerő ám „egy nősilendő agglegény” — azaz dehoggy agglegény! — olyan kedélyes agglegény!! no! ön igazán tulszerény önmaga iránt, ha szerencsés volnék önt ösmerhetni, össze-vissza. . . dicsérem.

. . . Hamar ujjaimat a számra! . . . mit is mondtam . . . megdicsérem!! . . . nem, inkább sokszoros büntetést érdemel-e? — legalább is 16 év óta ragyoghatta volna be jó kedélyének aransugárral ama édes boldogságot nyújtó kis családi fészket, melyet kötelessége lett volna fölépíteni!

Igen-igen, uram, ön vétkezett, vétett a legszentebb kötelesség ellen!! — avagy miért alkotá jó Istenünk szívünket úgy, hogy mámorító édes érzéseit el ne bírja, hanem ossza meg azt egy rokon szívvel? A természet szindus virágai kábító illatukkal nem azt lehelik-e: „szeress-szeress!” — a lében röpködő kis bohó madár nem száll-e az ágra, hogy epedő dalával kicsiny társa parányi szívét megbüvílje? . . . minden-minden igyekszik boldog lenni; miért vonult el ön a boldogság elől?

— Mert többször csalódtam — hangzik válasza, — nemde? . . . én pedig e mentegőzést nem fogadom el.

Istenem! ha minden balsikerű munkánk után megszűnnék a becsvágy egy ujjabb, talán nagyszerűbb, dicsőbb mű megteremtéséhez, talán nem is láttunk volna még soha fenségeset.

Valamint egy nem sikerült munkánál az anyag, eszköz volt a megsemmisítő ok, úgy kétségkívül ön sem választotta egykor jól szerelme tárgyait, mi természetesebb, illúsiói mindig szétfoszlottak s ön okolta mindig — a nőt.

Pedig nem képzelteti, uram, a nő, kit önök férfiak minden botlásuk forrásának neveznek meg — s nem egészen tévesen — mily eszményi, mennyi üdvöt adó tud lenni akkor, ha érzi, látja, hogy férje benne az önfeloldozó hü nőt, gyermekeinek védangyalát imádja, oh! ekkor a nő önmagát mulja fölül odaadásában! De ám hányszor gunyos kicsinylés, sértő bánásmód az elösmérés a „férj” részéről, szemeiben a jó nőnek örömkönyök helyett a fájdalom keserű cseppjei peregnek alá s neki türnie kell ki tudja meddig?! mert. . . nő.

. . . Önről fölteszem: jó, nagyon jó férj leendő, kövesse hát — nem bánja meg — őszinte barátságos tanácsomat: — nősiljón meg, uram!

Meglássa, rideg otthona mint lesz tündérhonná, munkában megfáradt szelleme mint frissül föl a jó nő okos, gyöngéd csövegése által, s midőn majd ekként nagyon — nagyon boldog lesz, — s hogy az legyen: őszintén óhajtóm, szenteljen egy halás gondolatot a kis özvegynek, ki önnek e buzdító sorokat írta.

. . . Számíthatok arra? igen??

Üdvözli:

Kis Özvegy.

A kínai háború.

— Expresztudósítás. —

Budapest, szept. 14.

Csing herceg tudvalevőleg a kínai császár első meghatalmazottja a hatalmasságokkal folytatandó tárgyalásoknál. A herceg elég jó renomménak örvend az idegenek körében. Még nem régen a csung-li-jamen (kínai külügyi hivatal) elnöke volt és ebben a minőségben megnyugtató, tapintatos tevékenységet fejtett ki. A mikor a forrongás a mennyei birodalomban nagyobb mértéket öltött, akkor az özvegy császárné egészen váratlanul megfosztotta állásától és Tuan herceget nevezte ki a helyére. Csing hercegben alkalmasint nem látott elég készséges eszközt barbár terveinek végrehajtásához, míg Tuan herceg, mint a későbbi események bebizonyították, a boxerek mozgalmának lelke és egyik legfanatikusabb vezére volt. A két herceg hosszú idő óta elkésredett küzdelmet folytat egymás ellen a hatalomért. Most alighanem Csing kerül felül, a kinek szereplése a pekingi rémuralom alatt a legjobb ajánlólevél a hatalmasságokkal folytatandó érintkezéshez.

Li-Hung-Csang kantoni alkirály a második meghatalmazott. Róla már minap megemlékeztünk.

Jung-lutábarnok volna a harmadik meghatalmazott. Ez a hír azonban szinte hihetetlen, kinevezése a császári udvar részéről annyira arculcsapása volna minden köteles figyelemnek a hatalmasságok iránt. Egy válogatott csapat élén ő követte el a legfőlháborítóbb kegyetlenkedést Pekingben és környékén; alighanem a német követ meggyilkolásában is bűnrészes. Ha Tuan hercegen kívül valakire legszigorubb büntetést kell kívánniok a hatalmasságoknak, úgy ez bizonyára Jung-lu. A jeles tábornok tisztában is van a helyzettel és kereken kijelentette, hogy ő semmi esetre nem megy Pekingbe, legfőljebb serege élén. Tudja persze, hogy kevéssé tiszteletreméltó feje nem volna ottan biztonságban.

Jellemző a kínai udvar hangulatára, hogy ez a hirhedett generális most is az özvegy császárné környezetében tartózkodik.

A béketárgyalásokról különben nagyon furesa hírek érkeznek. Oroszország állítólag a következő ultimátumot küldötte Li-Hung-Csangnak: 1. Kvang-Szü császár vegye át személyesen az uralkodást; 2. fogassa el és büntesse meg Tuan herceget és büntársait; 3. zárja ki az uralkodásból az özvegy császárnét. Li-Hung-Csang a második és harmadik pontot elfogadhatatlannak tartja és ennek folytán nem is megy Pekingbe. Egy new-yorki sürgöny is azt mondja, hogy Li-Hung-Csang Shanghaiban marad, még pedig azzal az indokolással, hogy Tuan herceg tiltakozott a tárgyalás megkezdése ellen.

HIREK.

— Istentisztelet. Holnap, vasárnap az ev. ref. templomban a következő lelkészek tartanak istentiszteletet: A nagytemplomban Biró János s. lelkész, a kistemplomban Kovács Zsigmond s. lelkész, az újtemplomban K. Tóth Kálmán lelkész, az ispotálytemplomban Mitrovics Gyula lelkész, a szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár.

A róm. kath. templomban délelőtt 7 órakor Kovács József mond misét. 8 órakor deák-mise. 9 órakor dr. Wolafka Nándor misézik, utána szent beszéd, tartja: dr. Wolafka Nándor. 3/4 11 órakor Molnár Kálmán, 1/2 12 órakor pedig Hamernyik Sándor misézik. Délután 3 órakor litánia, tarja Kovács József. 5 órakor József társulati ajtatosság, tartja dr. Wolafka Nándor.

Az ágost. hitv. ev. templomban d. e. 10 órakor Materny Lajos főesperes tart istentiszteletet.

— Előléptetés. A törvényszék elnöke Papp János helybeli III-ad osztályu hivatal-szolgát a II-ik osztályba helyezte át.

— A honvédség köréből. A király Decker János debreczeni 3. honvéd gyalogezredbeli alezredesnek nyugállományba való vonulását megengedte és Papp Tivadar őrnagynak a gyulai 2. honvéd gyalogezredtől a debreczeni 3. honvéd gyalogezredhez való áthelyezését elrendelte.

— Az abádszalóki eset. Megemlékeztünk egy táviratilag szerzett értesülés nyomán az abádszalóki esetről, hol egy Péntek Rozália nevű leány tünt el rejtélyes módon. A leány az ott lakó Kiss Sámuel mostoha leánya volt. Állítólag egy idegen ember csalta volna el magával a kifejllett 15 éves leányt, kinek holttestét később Kallós Mihály kutya fedezte fel. Kiss Samu Brük Mózes halkereskedőt gyanúsítja a gyilkosság elkövetésével s innen került az a hír, hogy rituális gyilkosság történt. A csendőrség különben szigorúan folytatja a rejtélyes ügyben a vizsgálatot.

— A polgári kerékpáros egyesület holnapi, vasárnapi versenye rendkívüli érdekességet nyert az által, hogy Papp Ferencz, Baumler Ede, Vadas Hugó, Fehér István, Schill István és a többi hírneves fővárosi versenyzőkön kívül résztvesz abban Bihary József is, ki épen az elmúlt vasárnap nyerte meg Bécsben az első díjat. A verseny pontban 2 órakor kezdődik. Jegyek már egy órakor válthatók kint a varga-kerti pálya mindkét bejárójánál 4 pénztárnál.

— Fölpofozott gavallér. A női becsületnek hatalmas pofonnal vett ma délután elégtételt egy úri ember, az Abbázia-kávéházban. A csinos kis botrány, mely szépszámu szemtanukat csábított a színtérre, a következő sorrendben történt meg: A pofon főhőse, Sváb Rezső palaföldő ma délután az Abbázia-kávéház ablakából kinnézve, meglátott az utcán egy csinos, distingváltan öltözött uriaszonyt. Az uriaszony férjére várt. Sváb ezalatt behatolt egy hordárt s azzal az üzenettel küldötte ki az uriaszonyhoz, hogy meg akar vele ismerkedni, s arra randevut kért tőle. Az uriaszony fölháborodva a hordár szemtelen inzultusán, megkérdezte tőle, melyik az az uriember, mire a hordár visszafordulva, Svábra bemutatott a kávéházba. Sváb látva az asszony kereső tekintetét, felállt s köszönt az ablak mellől. Ezalatt odaért az uriférje, a ki már zokogva találta a feleségét, a ki rögtön elmondta férjének a történetet. Erre a férj, dr. D. J. miniszteri fogalmazó, egyenesen bement a kávéházba, oda állt Sváb Rezső elé s azt kérde tőle:

— Maga az a fráter, a ki feleségemet szemtelenül megtámadta?

— Was? Ich kann nicht ungarisch, — válaszolt Sváb vissza.

Mire dr. D. nem várva be Sváb magyarázatát, Svábot hatalmas pofonnal hagyta helyben. Ezután dr. D., mint a ki elvégezte dolgát, visszament feleségéhez s karonfogva tovább mentek az Andrassy uton. A pofornak hatalmasnak kellett lenni, mert Sváb csak néhány pillanat múlva ocsudott fel belőle, egyet gondolt, egyenesen dr. D. ék után rohant, s hátulról botjával dr. D. fejére sújtott. A támadásra D. sem maradt rest, hátrafordult, s botját eltörte Sváb fején. Természetesen a kávéház vendégei egyszerre az utcán termettek, s néhányan közülök közbeléptek, s megakadályozták a botrány folytatását. Sváb ezek után visszatért a kávéházba, de onnan hamarosan távozott.

— Nem Májér! Egy dunántúli városban, ahol majdnem minden második embert Májérnek hívnak, Hegedüs kereskedelmi minisztert várták nagy pompával. A pályaházban csupa diszruhás magyar gyülekezett, akiket az éljenzés és üdvözlő díkező után a polgármester mutatott be a kegyelmes urnak:

— Májér városi tanácsost vagyok bátor excellenciádnak bemutatni.

— Májér helybeli gyujtógyáros.

— Májer helybeli főkapitányt és így tovább.

A miniszter melegen szorongatta a helybeli Májerok kezét, azután egy sorban álló diszruhás öreg kuruczhoz fordult:

— De urambátyám már csak nem Májer?

— Nem, kegyelmes uram, — dűnyyögi a vén kurucz — én Reitermayer vagyok.

— **Állategészségügyi kerületek.** Az állategészségügy államosítása 1901. január elsejével lép életbe. Ez év végéig kinevezik az állami állatorvosokat is, számszerint hatszázat. Az állategészségügyi közszolgálat államosításával hét állategészségügyi kerületre osztják az országot. Az egyes kerületek székhelyei, mint értesülünk, a következők: Budapest, Kassa, Pozsony, Veszprém, Debreczen, Temesvár és Kolozsvár. E kerületek élén állategészségügyi felügyelők fognak állani, a kiknek az állami állatorvosok közvetlenül alá lesznek rendelve.

— **Valótlan hír.** Több lap közölte, hogy a braganzai herceget Brassóba helyezték át. Ez a hír teljesen légből kapott, mert a herceg továbbra is a Vilmos-huszároknál marad Debreczenben.

— **Jól értesültség.** Egyik helybeli lap Hajdúvármegye kir. tanfelügyelőjét elnevezte Csányi Benjáminnak, a másik meg Dezső keresztnévvel tisztelte meg. Mindenesetre furesa, ha egy hírlaptudósító még valódi nevét sem tudja annak, kiről írni akar s per sundám-bundám elkeresztelgeti. További tévedések elkerülése szempontjából tudatjuk tisztelt lapársainkkal, hogy Hajdúvármegye kir. tanfelügyelője sem nem Benjámin, sem nem Dezső, hanem Csányi Viktor.

— **Lapunk zártakor értesülünk,** hogy dr. Békés Sándor, városunk egyik tehetséges, fiatal ügyvéde meghalt. Az eset széles körben általános részvétet keltett, melyhez mi is csatlakozunk.

— **A rejtélyes gyűrű.** Egy h.-bőszörményi fiatal cselédleány ma fünek-fának kínált megvételeire egy értékes briliáns gyűrűt. A gyűrű olcsósága zavarba hozta a venni óhajtókat, senki sem merete megvenni, élt a gyanuperrel, hogy nem igaz uton jutott a leány a gyűrűhöz. Egy rendőrt figyelmeztetésre is tettek, ki a leányt bekísérte. A gyűrű értéke — mint azt megállapították — 120 korona. A leány tagadja, hogy a gyűrűt lopta, azt állítja, hogy Bőszörményben egy fiatal ember ösmerősétől kapta. A rendőrség táviratozott Bőszörménybe, vajjon igazat állít-e a leány, vagy pedig lopta a gyűrűt.

— **Választmányi ülés.** A Debreczeni Jótékony Nőegyesület 1900. évi szept. 16-án d. u. 3 órakor az árvaház üléstermében választmányi gyűlést tart, melynek tárgyai: 1. Árvügyi bizottság választása. 2. Árvák felvételi ügye.

— **A vörheny.** Állandó tanyája Debreczen e veszedelmes járványnak, mely a gyermekhalandóságok számát nagy mértékben szaporítja. Most ismét kísért e ragályos betegség s két hét alatt öt gyermeket ragadt ki szülei öléből karjából. A város egészségügyi bizottsága megtette a szükséges óvintézkedéseket, hogy a ragály terjedését meggátolja. A szigorú óvintézkedések bizonyára utját fogják állani a veszedelmes gyermekbetegség tovaterjedésének.

— **Halálozás.** Polgár Bihari László folyó hó 14 én reggel 9 órakor, életének 73-ik, özvegyiségének 3-ik havában, 1 havi, de különösen 4 napi súlyos betegség után elhunyt. Hült tetemei folyó hó 16 án, délután 3 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint a Péterfi 23. számú háztól, a nagytemplomban tartandó gyászima után a péterfiak temetőben örök nyugalomra tétetni.

— **A ludak ellensége.** Azaz hogy szerette biz ő a ludakat, de csak a másét. Azokat sem megevésre szánta, hanem eladogatta s vigan pénzelt belőlük. Jakab Mária-

nak hívják különben a jeles női teremtést, aki ily módon a pécsi soron árulgatott. Ki-kirándult Tóglásra s onnan egy nyáj libát behajtott és tulajdona gyanánt eladogatta őket. Az üzlet igen szépen virágzott, de a hadházi esendőség végtére is észre vette, hogy Jakab Mária erősen ludas a ludeladásban. Vallatára fogták és ki is derült a turpisság, sőt a tetejében még valami dohánymanipuláció is, melyet szintén az élelmes nympa eszközölt.

— **Vízi tűzijáték.** Holnap, vasárnap, szeptember hó 16-án nagyszerű vízi tűzijáték rendeztetik a csolnakázó tavon érdekes és változatos programmal. Délután 4 órakor csolnakázó verseny fog rendeztetni. Kitűnő cigányzene egész délután. Kezdeté este fél 7 órakor. A tűzijátékot reggelig tartó táncz követi. Helyárak: a csarnok előtti elzárt hely 20 kr., állóhely 10 kr. Izletes és friss halpaprikásról és általában a közönségnek teljes ellátásáról az ottani vendéglős gondoskodik.

— **A féltékeny férj.** Az abaujmegyei József-pusztán Dravek István gazdatiszt reggel vadászni ment azzal a kijelentéssel, hogy csak este tér haza. Mikor este hazaért s benézett a háza ablakán, azt látta, hogy fiatal feleségét egy ismeretlen férfi atölelve tartja. Hirtelen erőt vett rajta a féltékenység s pillanatnyi felhevülésében lekapta fegyverét s rálőtt — az ablakon keresztül — a szerelmes párra. Az asszony is, a férfi is sebesülten estek össze. Csak utóbb tudódott ki, hogy a férfi az asszony közeli rokona volt, a ki látogatába érkezett Dravekékhöz, s a féltékeny férj ok nélkül lőtt rájuk. Szerencsére a fegyver csak sérítéssel volt töltve és a sebesülések nem halálosak.

— **Sok évi megfigyelés.** Emésztési gyengeségeknél és étvágyhiánynál, általában minden gyomorbajnál, a valódi „Moll féle Seidlitz porok” bizonyultak a legsikeresebbeknek a többi szerek fölött, mint gyomor erősítők és vértisztítók. Egy doboz ára 2 K. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállító által, Bécs, I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszer-tárakban határozottan Moll A. készítménye kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával. (3)

— **Testi fájdalmon** sokan jó kedvük által humorral tulteszik magukat. De ez soká nem segít, különösen rheumatikus fájdalmonnál más segítség után kell nézni. E fájdalmon ellen egy szerre figyelmeztetnek benünket, amely igen ajánlatosnak tünik fel. Ezen szer a Kwizda Ferencz János korneuburgi kerületi gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által előállított köszvény-fluid, mely fizcamok, izom és izomszálak merevülései és görcsök ellen, továbbá erősítőül, elő és utóerősítőnek nagy fátalmonok, hosszú gyaloglások stb. alkalmával sikeresen alkalmaztatik. Sok elismerő levél és okmány áll e szer hatásáról betekintés végett rendelkezésre. Közelebbi található a mai lapunk hirdetési rovatában.

— **Feltűnést keltő,** szép és divatos úri dívat ujdonságok érkeztek a közelgő őszi idényre, u. m. remek férfi és fiu fehérneműk, gallérok, kézelők, kalapok, különleges nyakkendők, zsebkezdők, harisnyák, esernyők, illatszerek, uti bőröndök stb. Fekete Jakab elsőragu úri dívat, kalap, fehérnemű és cipő üzletébe. Debreczen, főtér, kistemplom mellett.

— **„Az egészség a legdrágább kincs.”** Ha csak ezt mindig tekintetbe is vennék! Hány ember küzködik élete legnagyobb részében, hogy végső napjait nyugalomban tölthesse. Amde a munkaképtelenséggel rendszerint a test élvezetképtelensége is beáll. Nem volna-e akkor tanácsosabb az egészség felkarakodni, hogy a nyugalom napjaira azt fogékonyképesen és erőteljesen fentarhassuk? Egyszerű és természetes táplálkozási mód az a nem oly nehéz és bizony czélhoz vezető út. Kezdve a reggeli kávéval, a melyet a legczélszerűbben úgy készítenk, hogy a babkávét félig Kathreiner-féle Kneipp maláta kávéval vegyítjük. Ez a

vegyület számtalan családban, mint a kedvelt babkávét és a honi malátakészítmény egészségi előnyeinek legideálisabb egyesítése kipróbáltatott. Rövid megszokás után senki sem fogja ezt a kellemes és izletes kávéitált nélkülözhetni. Ügyeljünk azonban arra, hogy csakis a valódi Kathreiner-féle Kneipp maláta-kávé az eredeti csomagokban használjuk.

— **Vásároljon osztályosjegyet Lukács Vilmos bankházában** Budapest, V., Fürdő-utca 10. Egy egész 12 kor., egy fél 6 kor., egy negyed 3 kor., egy nyolcad 1 kor. 50 fillér.

— **Képes levelező-lapok legújabb és legnagyobb választékban csak a Csokonai-papirkereskedésben kaphatók.**

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai. —

Ferencz Ferdinánd Bécsben.

Bécs, szept. 15. Ferencz Ferdinánd a német hadgyakorlatokról Bécsbe érkezett.

A galicziai hadgyakorlatok vége.

Budapest, szeptember 15. A király lefuvatta a galicziai hadgyakorlatokat, s hadiparancsban megelégedését fejezte ki.

Krügert letartóztatták!

London, szept. 15. Krüger elnököt Lorenzo-Marquezenben a kormányzó-épületben fogva tartják és katonákkal őriztetik. Nem ismerik el Transzvál fejének, mert mindkét bur köztársaság most már angol terület. A letartóztatott elnökhöz senkit sem bocsátanak. **Krügert valószínűleg átadják Angliának,** ami megütközést kelt.

Ferdinánd fejedelem utja.

Budapest, szeptember 15. Ferdinánd fejedelem, ki tegnap Alesuthra utazott, ma ismét visszatért a fővárosba.

A csőd áldozatai.

Pécs, szept. 15. A csődbe került Reifel ügyében tragikus fordulat állott be. Reif Károly fiatal felesége, ki előkelő somogyi családból való s ki ellen a csődöt szintén kimondták, ma hajnalban, mig a család tagjai aludtak, **strychnin-nel megmérgezte magát és nagy kínok között meghalt.** Letartóztatott férje a börtönben **közel van a megőrüléshez.**

Az egyetemi elnökválasztás.

Budapest, szeptember 15. A tegnap lezajlott egyetemi elnökválasztásból eddigelé öt párbajügy keletkezett. A radikális párt-hoz tartozók törvénytelennek tartják a választást és elhatározták, hogy mindaddig tüntetnek az egyetemen, mig a választást meg nem semmisítik. A nemzeti pártiak nem félnek a megsemmisítéstől.

Uti levelek párisi utamból.

V.

Ulmól-Strassburgig.

Ulmot estefelé hagytuk el, s miután a hordógrögtől másodsor is elbucszunk, szállás után nézünk. Vendéglőbe menni kedvünk, jobban mondvá pénzünk, nem

volt s így a szabadban néztünk szállás után. A nagy keresés közben egy kuglizó helyiségre akadunk, melyet az utcáról (épen a falu végén volt) csak kis rőzsekerítés védett. Átugorva a palánkon, lefeküdtünk a lócsákra és aludtunk. Alig negyedőrai szunnyadás után, kutyaugatásra ébredtünk fel. Ott esaholt a nyomorult pincsi a kuglizó előtt és sehogy sem akart elmenni, mi pedig látva, hogy nincs mitől tartani, újra elaludtunk.

A kocsmáros, hallván a nagy esaholást, kinézett az ablakon és miután meggyőződött, hogy kutyája nem ok nélkül esahol, lámpával kezében a kuglizó felé jött. Én felébredtem az ajtónyitogatásra és a kocsmáros biztató szavaira, de azt hiva, hogy társaim alusznak, meg sem mozdultam, hanem szinletem az alvót. (A két kollega is hasonlólag tett, a mint reggel megtudtam, egyikünk sem akarta felköltetni a másikat, azt hívén, hogy alszik.) Időközben a kocsmáros egészen közelünkben eszoszogott, megállt és gyanakodva nézett szerteszt, miközben kis kutyáját erősen biztatta. Lélegzete-met visszafojtva néztem a kocsmárosra és vártam a következőket. Félni nem félttem, mert nem az első eset volt már és nem is az utolsó. A kocsmáros csak néz ide, csak néz oda, de nem lát semmit, pedig őt lépésnyire is alig voltunk tőle! Egyszer csak megakad szeme a nagy botokon, melyek oda voltak támasztva a kuglizó oldalához, szépen egymás mellé. Tapasztaltuk ugyanis, hogy ilyen hivatlan vendégekedésnél megteszik a kívánt hatást. Most is úgy lett.

A kocsmáros előbbre jön és megfogja az egyiket. Felemeli, nézi, leteszi, közbe-közbe morog valamit és a fejét csóválja. Miután mind a három gerundiumot alaposan megnézte, sarkon fordult és visszament. Mái sem tudom hirteleni retirálásának okát, hogy vajjon azért ment-e vissza, mert meglátta botjainkról, hogy azok gazdái turisták és nem tolvajok; vagy pedig azért, mert belátta, hogy aki olyan nagy bottal jár, az nem lehet holmi kis gyerek. Még a kutyáját is behivta, talán azért, hogy ne zavarja örökös esaholásával éjjeli nyugalmunkat.

Másnap már a Feketeerdőben jártunk. Ez a hatalmas rengeteg Württemberg, Baden és Elzász-Lotharingia földjén terül el. Nem egytagu erdőség, mert sok helyt nagy kiterjedésű irtások szakítják meg, melyeken több falu vagy egy város fekszik, de azért mégis Európa egyik legnagyobb erdeje. Gyönyörű fenyőfáinak levélzete sötétzöld, mely nagy tömegben nézve, feketének látszik, innen van nevének eredete. Nevezetes erdőség már csak azért is, mert kellő közepéből ered hazánk éltető ere: a Duna. De másrészt nevezetes azért, mert számtalan lovagvárában egykor a vörösruhás kajmakánok garázdálkodtak és rabolták ki az Olaszországba menő és onnan visszatérő zarándokokat. Most már nem kell félnie a vándor kereskedőnek, hogy kirabolják; de azért mégis szorongás fogja el az embert, ha egész napon, sőt napokon keresztül mindig benne jár és nem lát egyebet, mint fát és eget. Hatalmas országut vezet rajta keresztül, mely országut Bismarck nevet viseli. Óriási magas sziklára hatalmas betűkkel van bevésve a nagy államférfi neve, ki vasember létére olyan szép kőutat építtetett.

A Dunát csak egyszer láttuk a Fekete erdőben. Keskeny kis patak a nemrégiben hatalmas nagy folyó, mely még csak ide-oda szökell a sziklák közt, nincs ereje elhárítani azokat. Másodizben csak Rác kolléga látta a Dunát, azaz egy legelőt. Estefelé volt és sűrű köd ereszkedett a fenyvesre. Utunk egy hegyszakadék szélén vezetett, melyen csak kisebb fák és fű voltak. Lent a völgyben szép legelő volt, melyet a harmat és a köd ezüstös színűvé varázsolt.

Csalódásig hűen folyónak látszott a rét olyanira, hogy az előljáró kun gyerek hangos szóval kiáltá: Üdvöz légy, hazám éltető ere!

Hamarosan észrevette csalódását, de nem szólt egy szót sem s így mi, kik hát rább jöttünk, hallván diadalmas kiáltását, előresietünk és a koma ajánlatára leindultunk a Dunához. Jó darabig mentünk Rác szüntelen való nevetése közt lefelé. En még a lábamat is meg akartam mosni a Dunában a min persze még inkább nevetett a kolléga. Bezzeg volt aztán dolog, mikor észrevettük, hogy elbolondítottak. A Feketeerdő belsejében egy nagyon kedves fürdőhelyre találtunk. Urach volt a neve és lábbadozó beteg, vérszegények, tüdővizesek voltak vendégei. Éjjelkor értünk a városkába, mégis találtunk egy vendéglőben egy pár jókedvű vadászt, a kik nagyon szívesen fogadtak. Miután megvacsoráltunk, indulni akartunk. A vadászok szörnyen marasztaltak, s mikor látták, hogy nincs szándékunkban ottmaradni, ijeszteni kezdtek. „Holnap majd velünk jönnek, közelebbi uton vezetjük el önöket, mint az országut”, — mondá az egyik. De mi nem maradhattunk, mert Strassburgba július 21 ikére akartunk beérkezni, a fényképes levelezőlapok ügyében. Így aztán egészen kivilágos kivraddig mentünk, s mikor már a mezei munkások munkához fogtak, akkor kezdtünk mi a pihenéshez és egy szép erdőben egész napnyugtáig megnyugodtunk.

(Folyt. köv.)

Művelődünk szörnyű módon.

Tegnap délután, hogy a szerkesztőségi rezidenciába bevonulásomat megtartottam, íróasztalomon a következő, darabka papírra írott hymen-hirt találtam:

„Nimen. Ifj. N. József, m. kir. gazdasági tanintézeti Növénytermelési tanszaki szolgál, jegyet váltott özv. N. Ferenczné szül. Sóss Sárával.”

Megtesszük a szivességet az igen tisztelt hosszú című szolgál urnak, ámbátor sehogyan sem tudjuk megérteni, hogy mi szükség azt tudni a nagy közönségnek, hogy a boldogság ő hozzájuk is beköltözött.

Haladunk a művelődés terén szörnyű módon. Ragad reánk a civilizáció, mint juhnyájra az alkalmatlankodó kullancs. A hiúság vásárában elfeledkezünk magasabb hivatásunkról s emberi gyengeség rakja reánk szolgálanczát.

Ha így haladunk, még megérjük, hogy legközelebb ily hírek jelennek meg a lapokban:

„Eljegyzés. Karmoló Mihály ismert betőró és értéktároltúok eljegyezte feleségül Mocsokdi Sára urhölgyet, a mária-nosztrai fegyház volt lakóját”,

vagy:

„Koczog Mátyás kiérdemült taligás ur eljegyezte Nyelvedi Eufrozina paprikaáruló kofakisasszonyt”,

vagy:

„Ma tartotta esküvőjét Ludbőrü Kleofás hazai szélhámos atyánkfia Markos Leokádia ludkoppasztó urhölgygyel. Az esketési szertartást nagy fényvel ünnepelték meg. Ott voltak a város taligásai és kofái teljes számban. Esküvő után az új pár nászutra utazott a csolnákázó-tóhoz.”

Uraim! Az égrel Hagyják ezt a hiuskodást, mely végtére is egy fabatkát sem hajt a konyhára s legfeljebb csak szánalmas mosolyt kelt a gondolkodó embernél.

A szerelmes párok egybekelését hirdetni teljesen felesleges, mert hiszen —

tudnivaló, — hogy ilyen sorban levő halandó társaink rejtőzködni szeretnek a figyelő tekintetek elől.

Eszterág.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Tolvaj hadfi. Szepesi Imre, hajdu-böszörményi születésű legény, ki jelenleg Bécsben katonáskodik a 2-ik számú egészségügyi osztálynál, a cziviléletben nem adta jelét tisztakezűségének, mert már egyizben meglevesztette az „enyém, tied”, fogalmát, amiért két heti fogházat a nyakába is sóztak.

De mi volt ez Szepesinek? . . . Tudta ő, hogy az akarat minden nehézséget legyőz! Az aztán nem jó kérdésbe, hogy az akarat mily irányban igyekezik érvényesülni. Szepesinek nem volt semmije, nyulni pedig szeretett valamihez; ahhoz nyult hát, ami a másé.

Kozma Sándor böszörményi gimnáziumi tanár panaszolta be, hogy az iskolai nagyteremben a zenészközök tartására szolgáló bezárt szekrényt 1899. évi szeptember 8-án ismeretlen tettes feltörte, s ebből egy, az iskola tulajdonát képező, öt forint értékű hegedűt kivett, s feltette a szekrény tetjére.

Másnap szeptember 9-én Szepesi Imre jött a hegedűért, de miután észrevette, hogy az iskolaszolgák lesbe állanak, nem nyult a hegedűhöz.

Szepesit letartóztatták s a csendörök előtt beismerte, hogy a szekrényt ő furta ki és vette ki a hegedűt azzal a czélzattal, hogy alkalom esetén elviszi. Másnap érte is ment, de meglesték és letartóztatták.

A helybeli törvényszék tegnap tartott végtárgyalást ellene s a lopásért hat hónapi börtönre ítélte.

A hadfi soknak találta e büntetést egy el nem vitt hegedűért és apellátát jelentett be.

§ Párbajért államfogház. Ifj. Sinay Gyula és Herman Béla a mult év május hó 27-én a debreczeni tornacsarnokban kardpárbajt vívtak, a melyben mind a két fél megsérült.

A tegnap tartott törvényszéki tárgyaláson ifj. Sinay Gyulát öt napi, Herman Bélát pedig nyolcz napi államfogházra ítélte a törvényszék. Az ítéletbe mindkét fél bele nyugodott és így az jogerős lett.

§ Jövőheti esküdtzéki tárgyalások. 1900-ik év szeptember 17-én, hétfőn: Bódi Ferenc ellen, halált okozott súlyos testi sértés büntetéseért;

Szeptember 19-én, szerdán, Kiss Imre ellen, halált okozott súlyos testi sértés büntetéseért;

Szeptember 21-én, pénteken, K. Varga Lajos ellen, gyilkosság büntetéseért.

KÜLÖNFÉLÉK.

Dolly.

Hogy Dolly még öklömmnyi volt, Meg-megesőkölt jó szántiból. Ötször-hatször, mindig, a hány Éves volt, annyiször. Az ám! De mit csinálunk most, ma már Hogy Dolly huszadikba jár!?

De jó volt! Adtam, kaptam is! Huzódozott a kis hamis S a husznál . . . lám! . . . fülembé szól még Nagy sugva: „Bár idősb ha volnék!”

Angolból: J. Nobody.

* Az agy sulya és az ész. Az agy sulya és az észbeli tehetség között általán összefüggést szoktak keresni. De ez az elmélet igen bizonytalan és sok esetben ellentmondásra talál. A leghíresebbek Cuvier

feljebb! — 4 méter — postabér és vámmentesen szállítva. Minta kiválasztásra, nemkülönben fekete, fehér és színes „Henneberg-selyem” blousok és ruhákra alkalmas 45 krajczártól 14 forint 65 krajczárig méterenkint.

Osak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendelik! **Henneberg G. selyemgyáros, Zürichben.** (Os. és kir. udvari szállító.)

Selyem-Blousok

2 frt 40 kptól

esete és ujabban Gambettáé, kiknek agya alig volt 1200 gramm súlyu. Ujabban Simms József néhány igen fontos ellenérvet állít egybe az említett elmélet megdöntésére. Az ő kutatásai szerint a legsúlyosabb agya egy fiatal londoni újságelárusítónak volt, ki „egy kissé hülye is volt”, az agya pedig 2400 grammot nyomott. Ezután következik Ruston 2340 gramm súlyu agygyal; ez az ember pedig egy szegény tudatlan skandináv paraszt volt. Egy kis indiai törpe leány agya 2200 gr. súlyu volt, 70 grammal több, mint a legsúlyosabb agyu szellemes emberé, Turgenjevé, kinek csak 2130 gramm súlyu agya volt. Az emberi agy középsúlya kompetens kutatók szerint, mint aminő Flint, aki 1500 grammban és Krause berlini antropologusé, ki 1650 grammban állapítja meg. Simms azt találta, hogy 70 híres férfi agyának középsúlya 1530 gramm volt, ami a legalacsonyabb súlyok közé tartozik, míg tizenöt hülye és bárgyu egyén agyának középsúlya 1776 gramm volt; ez világos bizonyítéka annak, hogy az agy súlya nem mérvado az észbeli tehetségre.

* **Termés és dézma.** — Hány hordó bora lett az eklézsiának, kurátor uram? — kérdező a pap.

— Hát kérem alásan, lett volna vagy hat, de addig okoskodtunk Szücs Péter egyház-tanácsos komám urammal, hogy ötbe beszorítottuk.

* **Aki boltában sem talál nyugalmat.** Kevesen tudják, hogy Bothwell grófja, Stuart Mária királynő harmadik férje, egy kis dán falucska, Nyklöbing templomában aluszszva örök álmát. Amikor Stuart Máriát 1568-ban megfosztották trónjától, Bothwellnek Norvégiába kellett menekülnie; ott azután elfogták, Dániába vitték és a dragsholmi kastélyba zárták. Tíz esztendeig ült a börtönben, míg a halál meg nem váltotta szenvedésétől. Sok éven át holtteste nyitott koporsóban feküdt a kastély pinczejében, most pedig szintén földetlen koporsóban őrzik a kis falusi templomban. Minden kíváncsi látogató föllebentheti azt a piszkos kendőt, mely a holttestet földi és kedve szerint bámulhatja a halottat.

* **Lehetetlen.** — Ejnye, Berta, olyan szórakozott vagy, mintha szerelmes volnál.

— Én? szerelmes? Hiszen már egy hónapja, hogy férjnél vagyok.

* **A párisi szabók és a világkiállítás.** A párisi kiállítási érme kiosztása a 85-ik osztályban, — melyben a divatcikkek vannak elhelyezve, — nagy elégtelenségre adott alkalmat. Az ismert divatkirály Paquin, kinek a becsületrend lovagjává való kinevezetése alkalmából Millerand kereskedelemügyi minisztert a nacionalista párt és szövetségesei egy kamarai ülésen oly erősen megtámadtak, egy újságírónak azt mondta, hogy nem tudja megérteni azt az arzátlanságot, hogy neki csak egy aranyérmét ítéltek oda. Hivatkozott ezége világ-hírűségére és közölte az újságíróval, hogy évenként mily nagy összeg forgalma van.

— A múlt évben hét millió frank forgalmat csináltam és most volt egy nap, midőn 100,000 franknyi megrendelést kaptam, — szolt Paquin büszkén.

Az egész világon nincs még egy cég, mely hasonló forgalommal dicsekedhetnék. Versenyhársa, Worth, époly elégedetlen. Ez csak az elhelyezés miatt elégedetlen, míg a kitüntetés őt egészen hidegen hagyja, mivel vevői, a főherczegnők, kifejezték a kiállított tárgyak felett teljes meglepedésüket és biztosították őt továbbra is jóindulatukról. Leginkább azért neheztel, mert egyetlen egy munkásnőjének sem juttattak kitüntetést.

* **Kaszárnyából.** Főhadnagy: Tud-e a logénység magyarul?

Örmester: Jelentek alásan főhadnagy ur, csak hárman megvagyunk magyar, Szkrk, Cszbrdna és Vrtuz, a tebi mind tót!

* **Nőgyölölő fáczán.** Skóziában a Huntley uradalom vadaskertjében egy fáczánkakast tartanak, mely már 18 éves s

tolldisze még mindig egyformán ragyogó. Ez a rendkívüli életkor állítólag annak a körülménynek tulajdonítható, hogy az öreg agglégény a coelibatusnak engedte át magát s a tyukokra annyira haragszik, hogy menten agyonveri, ha egyet-egyét felvidítésra betesznek hozzá.

* **Tessék választani.** A fiatal egyetemi tanár a teremben csak két hallgatóra talál. Mélábusan szól:

— Nos, uraim, mit kívánnak? Prelegálást, vagy egy parti alsóst?

REGÉNY.

A „Világ Szive”.

— Regény 2. kötetben. —

Angolból fordította: **Krampera János.**

(Folytatás.) 90.

Nem sokkal ezután megjelent Mattai, orvosi szerszámaival és orvosságait egy ember hozta utánna. A nélkül, hogy egy szót szolt volna, Zibalbay fekhelyéhez ment s a lámpa világánál megvizsgálta őt. Azután valami orvosságot öntött le torkán, s várakozva nézte, ha tán felkelne, de biz nem kelt fel, de még csak meg se mozdult.

— Veszedelmes egy eset, — mondá. — Félek, hogy soha sem fog felkelni többé. Hogy és mint keletkezett ez a baj?

— Tudni akarod? — kérdé Maya, most hallatván először hangját. — Kérdd meg segédedet, hogy vonuljon hátrább és elmond neked. Atyám akkor esett össze, mikor dühében engem megátkozott.

— És miért, átkozott meg, Lady?

— Nem másért, mint ezért: A mig mi a vadonban vándoroltunk, Tikal, az én unokavérem és vőlegényem, más nőt, a te leányodat Nahuát, vette feleségül, a kit mint a Sziv Urnőjét, vele együtt meg is koronáztak. Ugy látszik azonban, Mattay, hogy bár megosztotta vele királyi székét és hatalmát, nem osztotta meg vele szerelmét, mert ma ez a te szépséges vőd eljött atyámhoz s mindnyájunk jelenlétében ajánlatot tett, hogy visszahelyezi őt jogos helyébe és támogatni fogja terveinek kivitelében, bárminők legyenek is azok, ha beleegyezem abba, hogy felesége legyek.

— Hogy felesége legyél? — kérdé Mattai csudálkozva. — Hogyan lehetnél felesége, mikor már nős ember? Avagy lehet egyszerre a Szivnek két urnője is?

— Nem lehet, — felelé Maya nyugodtan, — de Tikal unokatestvérem azt ajánlá, hogy megöli vagy másképen lerázza nyakáról leányodat s vele téged is, Mattai, hogy engem ültethessen helyébe.

Mikor ezt Mattai meghallotta, szurós szeméi villámlani kezdtek s egész szakállá csak úgy rezgett a dühtől.

— Azt ajánlotta? Volt bátorsága azt ajánlani? — s hangja el-cseszkült. — Ohó! vigyázzon magára! En emeltem fel őt s alkalom adtán le is tudom őt sujtani. Folytasd csak, Lady.

— A mint mondtam, ezt az ajánlatot tevé s atyám kapott az ajánlaton, mert tudván, hogy te voltál az ellene szótt összeesküvésnek lelke, keveset törődött a te és a te házad biztonságával és becsületével. De ha atyám kapott is rajta, én visszautasítottam, mert egyáltalán szóba sem kívánok állani többet Tikállal. Erre atyám megátkozott s átka közben a felindulástól összeesett.

— Azt mondd, Lady, hogy nem akarsz nőül menni Tikalhoz. Akkor hát-hát valaki másnak neje lenni?

— Igen, — felelé szemét lesütve Maya. — Ezt az idegen lordot szeretem, a kit ti a Tengerek Fiának neveztek és az ő felesége akarok lenni. Az ő felesége akarok lenni — ismétlé rövid szünet után, — de lásd, Mattai, Tikal igen hatalmas ember s ugy lehet, hogy ha csak nem találok más valakinél segítségre ellenében, csak hogy megmenthessem szerelmesemnek éltét és barát-

játét, Ignatióét, no meg a magamét is, kényszerítve leszek Tikal karjaiba dobni magamat. Már most is faggatott Tikal, hogy feleljek ajánlatára s én azt mondtam neki, hogy akkor fogok válaszolni rá, ha atyám vagy felgyógyul, vagy meghal. Ugy hiszem, neked volna leginkább érdekben, tenni róla, hogy mi legyen ez a válasz, mert így magamra hagyatva és hozzá fogságban, nem vagyok ahhoz elég erős, hogy ellene szegüljek Tikalnak. Mondd csak hát, ragaszkodik-e én hozzám eléggé a nép ahhoz, hogy én értem megfossza a tróntól Tikalt s engem ültessen atyám helyébe, ha ő meg találna halni?

— Nem tudom megmondani, Lady, — mondá Mattai, — különben is furesza volna, ha az én tanácsomat kérné ki ebben a dologban, a mely lányomnak és nekem romlásomat okozná. Nyíltan akarok azonban hozzád beszélni. Tikal ügyének csakugyan én nyertem meg a Sziv Tanácsát, s közreműködésének ára az volt, hogy ő vegye el az én lányomat és ilyenformán tegyen eleget lányom szerelmének s az én nagyvágyásomnak. Igen, én ütöttem nyélbe az összeesküvést, hogy trónra emeljem Nahuát úgy az ő, mint a magam kedvéért is, mert a kacika után én akartam első ember lenni a városban. Nos hát, mindezek után megbuktathatom-e őt s vele magamat és lányomat is? S ha megtenném is, ki áll jót érte, hogy mi sors várna rám a te kezeidtől az eljövendő napokban? Nem, boszut fogok állni Tikalon, a ki ilyen gyalázatos ajánlatot tett az én és az enyéim romlására, de ez a boszu másforma lesz, nem a milyent te az imént említél. Mondjad csak Lady őszintén, melyiket kívánod inkább, hogy születesed jogának révén kacikája légy a városnak, vagy pedig, hogy nőül mehess ehhez az emberhez, a kit szeretsz?

— Hogy nőül mehessen ehhez az emberhez, akit szeretek, — felelé Maya — és hogy visszamehessen vele azokba az országokba, ahol a fehér emberek élnek. Azt is kívánom továbbá, hogy ennek az Ignatio barátomnak annyi aranyat adjatok, amennyi elég lesz hozzá, hogy terveit véghezvihesse. Ha ezen kívánságaimnak eleget tesztek, Tikal és Nahua és az ő ivadékaik én miattam a világ végéig uralkodhatnak a Szivnek Városában.

— Elég sokat kérsz, Lady, — szolt Mattai — pedig nagy baj lenne belőle, ha nem tudnám részedre kioszközölni. Most elmegyek, mert gondolkoznom kell, mitévő legyek. Ha Tikal visszatér, ne mondj neki se igent, sem nemet mindaddig, amíg újra nem beszélek veled. Ami pedig titeket illet, idegenek, vegyétek eszetekbe, hogy óvatosságotoktól éltetek függ. Isten veletek!

(Folyt. köv.)

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

MINDENNEMŰ

ISKOLAI SZEREK

RENDRIVŰL NAGY VÁLASZTÉKBAN ÉS
LEGOLCSÓBBAN A

CSOKONAI PAPIR-***
KERESKEDESBEN**

KOSSUTH-UTCZA 13. SZ. ALATT
SZEREZHETŐK BE.

UGYANOTT

ISKOLAI KÖNYVEK KÖTÉSE

LEGOLCSÓBBAN ELVÁLLALTATIK.

NYILT-TÉR. Nyilatkozat.

A szolyvai gyógyviznek kellene dominálni a bel- és külföldön egyaránt. Vetélytársa csak a polenai lehetne. Felülmúlja a preblant, billni és radolni drága külföldi vizeket.

Dr. Bókai,
egyetemi tanár.

Magyar kir. államvasutak Üzletvezetőség
Debreczenben.

25052. szám
II. 1900.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Debreczen állomásán létesítendő emeletes áruleadási iroda és laképület építési munkáinak foganosítására ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk, melyre a kellőleg kiállított és felbélyegzett ajánlatok legkésőbbben **1. évi szeptember hó 29-én déli 12 óráig** a m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetőségének titkárságánál benyújtandók.

Később érkező ajánlatokat nem fogunk figyelembe venni.

Az épület tervei, a szerződési tervezet és a feltérvezetek a m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetőségének pályafentartási és építési osztályában, valamint a Debreczen állomáson levő osztálymérnökségi irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlati szöveg és az ajánlati költségsszámítás díj nélkül megszereshetők.

Az ajánlatok borítékai a következő felirással látandók el:

"Ajánlat a Debreczen állomáson építendő áruleadási iroda és laképület munkáira."

Bánatpénz fejében legkésőbbben 1. évi szeptember hó 28-án délelőtti 11 óráig 1600, azaz egyezer hatszáz korona teendő le készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban a debreczeni üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál.

A készpénzben befizetett bánatpénz után kamat nem követelhető.

Az értékpapírok a budapesti, illetve a bécsi tőzsdén jegyzett utolsó napi árfolyam szerint, de a névértéket meg nem haladható értékben fogadhatók el. Az üzletvezetőség fentartja magának az ajánlatok közt a szabad választás jogát.

Debreczen, 1900. szeptember 14.

Az üzletvezetőség.

(Utánnommat nem díjazatik.)

Uj tűzifa raktár.

Az idény beálltával van szerencsénk a t. vevőközönséget értesíteni, miszerint a **vasuti telepen** lévő

tűzifaraktárunk

fenntartása mellett a **Széchényi-utca** végén lévő **Berger Jenő** ur kortjében a legjobb minőségű, száraz

tölgy, cser, bükk és varga faraktárt létesítettünk.

A meunyiben ezen hely közelsége miatt mindenki részére könnyen hozzáférhető, nagyon kényelmesnek véljük, ha meggyőződést méltóztatnak szerezni arról, hogy nálunk a legjobb és legpontosabb kiszolgálásban részesülhetnek.

Megrendeléseket mindkét raktárunkban, valamint lakásunkon lehet eszközölni.

Tisztelettel:

Hütter és Kellner.

30 kr.
egy kilo finom
csemege szőlő
3—4 kilós kosarakban
Szabó Lajos Fiai
czégnél.
— Debreczen, Tisza-palota. —

INGATLAN ELADÁS.

Néhai **Dobray István** és neje hagyatékához tartozó, **Debreczenben, Csapó-utca** elején fekvő

5-ik sorszámú ház,

mely

2800—3000 korona évi jövedelmet hoz;

továbbá ennek

ondódi és ujosztásu szántóföldei

szabadkézből eladó.

A venni szándékozók legyenek szivesek vételi ajánlataikat **dr. Nagy Lajos** ügyvéd végrendeleti végrehajtónál (**Egyháztér 15. sz. a.**) folyó évi **október hó 15-ik napjáig** írásban beadni.

Varga Pál czimbalomgyártónál
a ki **czimbalmot**
vesz
ingyen fog megtanulni czimbalmozni
a nála megjelent czimbalom iskolából, tanár avagy tanítás segélye nélkül s a ki egy héten csak egy órát is áldozhat reá naponként és nem képes feltönni, annak köteles vagyok visszaadni a czimbalom vétel árát hiány nélkül.
Üzlet: **Budapest, VIII. ker. Rökk Szilárd-utca 3. szám, a népszínház mellett.**
Képes nagy árjegyzéket czimbalmokról ingyen küldök.

Legdusabban berendezett

BUTOR

GYÁRI RAKTÁR

Piacz-utca 71. szám alatt

(a Corso épülettel szemben)

Lamberger és Társa
DEBRECZEN.

Ajánlják saját gyártmányu butorai-
kat, a legegyszerűbb kiviteltől a legfinomabbig, legnagyobb választékban, **jutányos ár,** pontos, szolid kiszolgálás és **3 évi jótállás** mellett.

6641—6702. áü.
1900.

Árverési hirdetés.

A néhai Margitai Sándor hagyatékához tartozó jankafalvai ingatlanok, u. m. : urilak, pusztá, házastelek, szőlő, szántó, legelő és kaszálló földek ezen árvaszék kiadóhivatalában, az Ér-Diószeg és Jankafalva községek előljárásiágainál letett és a hivatalos órák alatt megtekinthető árverési hirdetmény és feltételek értelmében, a **folyó szeptember hó 26-án délelőtti 10 órakor** Jankafalva község-házánál megtartandó nyilvános árverésen eladatnak; ha pedig az eladás nem sikerülne, ugy a megmaradt ingatlanok 6 egymásután következő évre haszonbérbe adatnak.

Kelt Debreczenben, 1900. évi szeptember hó 8-án.

Debreczen sz. kir. város árvaszéke.

A beocsini czementgyárák

(elismert legjobb portland, román-czement) és a **kőbányai téglagyár** (sárga és piros disztégla) egyedüli debreczeni képviselője

Stegmüller Árpád

építész

Kölcsey-utca 3-ik szám

(előbb Kis-Szappanos-utca.)

Eladás nagyban és kicsiben. Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

Telefon 255.

593.
1900. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 1572/1. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Winkler Gyula budapesti lakos részére Nagy Károlyné sz. Czeglédy Amália debreczeni lakostól 146 kor. 44 fill. tőke, ennek 1900. évi márczius hó 20. napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 5 kor. 04 fill. perköltség erejéig 1900. évi április hó 9-én bíróilag lefoglalt és 943 koronára becsült házibutorok és egyéb tárgyakkól álló ingóságok **1900. évi szeptember hó 17-én délelőtti 10 órakor** kezdetét veendő és alperes lakásán, Vár-utczán, 7. számú háznál megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1900. évi augusztus hó 30-án.

Török Péter,
birói kiküldött.

Nincs Többé Gabona-Üszög

a Numa Dupuy & Comp-féle

magpác

használatára mellett.

18 év óta nagy eredménnyel használatban bűdös-üszög ellen rozsnál, korom- és por-üszög ellen kukoricoza, árpa, zab, burgonya stbinél.

Egy esomag, két métermázsá vetőmaghoz 25 kr., egy métermázsához 13 kr. o. é.

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól.

Egyedüli raktár

Debreczen és környéke részére

Geréby Fülöp utódainál.

Numa Dupuy & Comp

Bécs, VI/1. Windmühlgasse No. 33.

Pártoljuk a hazai ipart!

Első debreczeni fésűgyár

Kandia-utca 15. szám.

Ajánlja a legjobb ökor- és bivaly-szaruból készített fésűiből dusan berendezett raktárát a n. é. közönség szives megtekintésére.

Készít továbbá minden szaruból előállítható tárgyakat a legjutányosab árak mellett.

Ismét eladónak megfelelő engedmény!

Ugyanitt egy — a gépkezelésben teljesen jártas — magyar illetőségű szakember azonnal alkalmazást nyer.

Elsőrendű hazai szakerőktől!

RONCEGNO

a legerősebb természetes arsen és vastartalmu

ÁSVÁNYVIZ

a leghirnevesebb orvosi tekintélyek által ajánlva

anámie, clorose, bőr, ideg- és nőibajoknál, mocsárláz stb.

Az ivó-kúra egész éven át használtatik.

Raktárak minden ásványvizkereskedésben és gyógyszerertarban.

A legjobb tisztító-szer.

GLOBUS-tisztító-kivonat

Fritz Schulz jun.-tól Eger és Leipzig.

Mindenütt készletben!

Valódi csak a védjeggyel:
GLOBUS vörös harántsvámban.
Nyersanyag saját bányából.

Dobozonként 10, 16 és 30 fillér.

Mindenütt kapható

mely elismert legjobb fogtisztító-szer.

Kwizda Ferencz János

cs. és kir. osztr.-magy., román kir. és belga fejed. udv. szál-
lító, kerületi gyógyszerész **Korneuburg**, Bécs mellett.
8 arany-, 19 ezüst-érem, 30 dísz- és elismerő oklevél.

Állatorv. diétikai szer lovak, marhák és juhoknak. Közel 50 év óta a legjobb istállóban használatban érvényhiánynál, rossz emésztésnél, valamint tehennéknél a tej javítása s a tejelőképeség fokozása céljából. Egy doboz 1 kor. 40 fill. fél doboz 70 fill. Valódi csak a fenti védjeggyel, és kapható minden gyógyszerertarban és droguakereskedésben.

KEIL-LAKK

(Glasur)

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

1 nagy palaezk ára 1 frt 35 kr. — 1 kis palaezk ára 68 kr.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 60 kr.

Arany-fénymáz

képkerekek stb. bearanyozására. 1 kis palaezk ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére.

1 kis doboz ára 45 kr. — 1 nagy doboz ára 75 kr.

Mindenkor kaphatók: Szeni-Királyi Tivadar cégénél Debreczenben.

REDORABADIE

IGEN URAIM!
A RIZ
ABADIE

VALÓBAN A VILÁG LEGJOBB CIGARETTA PAPIROSA, MERT A MELLETT, HOGY KITÜNŐ IZÉ VAN TELJES SZÁRZASÁGANÁL FOGVA NEM FORKÖLÖDIK MEG S NEM IS DRÁGA!

KLYTHIA- a bőr ápolására

az arcszín finomítására és szépítésére.

RIZSPOR

Legelőnyösebb tolette-, bálí és salenpor, fehér, rézsaszin vagy sárga.

Vegyészileg megvizsgálva és jónak találva

Dr. POHL J. J. cs. és kir. tanár által Bécsben.

Elismerő nyilatkozatok a legjobb körökből vannak minden dobozhoz csatolva.

Taussig Gotlieb

os. és kir. udvari tolette-szappanok és illatszerek gyára Bécs.

Főraktár: Bécs, I., Wollzeile Nr. 3.

Kapható Debreczenben a legtöbb illatzer- és gyógyszerertarban.

1 doboz ára 2 Kor. 40 fillér.
Szátküldés utánvétellel vagy az összeg előleges beküldése mellett.

MOLL SEIDLITZ POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz MOLL A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor- és altestbántalmak, gyomorgöres és gyomorhév, rögzött székrekedés, májbántalom, vértolulás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles háziszernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 2 Korona.

Hamisítások törvényileg fenyítettek.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és „A Moll” feliratu ónozáttal van zárva. A Moll-féle francia borszesz és só nevezetesen mint fájdalomosillapító bedörzsölési szer közzvény, csusz és a meghülés egyéb következményeinél legismerteseb népszer. — Egy ónozett eredeti üveg ára: 1 Korona 80 fillér.

Moll-féle gyermekszappan

a legfinomabb, egészen új módszer alapján készült gyermek- és hölgyiszappan, a bőrnek racionális ápolására, gyermekek és felnőttek részére.

Ára 1 drb. 40 fillér, öt drb 1 Kor. 80 fillér. Minden egyes ilyen gyermekszappan a Moll-féle védjeggyel van ellátva.

FŐ-SZÉTKÜLDÉS:

MOLL A. gyógyszerész,

cs. és kir. udvari szállító által.

BÉCS: I., Tuchlauben 9. sz.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíthetnek.

A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

Főraktár Debreczenben:

Szent-Királyi Tivadar urnál.

TARTÓS SZAGTALAN

Eredeti üvegekben 80 és 120 kr.

AZONNAL SZARAD

Valódi csak üvegekben ezen fekete nyomát másozlatával.

Christoph Lök

A LEGJOBB MÁZOLÓ ANYAG A PALLÓKRA

1 betűve teszi, hogy a szobák a mázolás alatt is használtatásának, mivel a kellemetlen szag és a lassu, ragadós száradás mely az olajfestékek és az olajtaknak sajátja, elkerültek. Emellett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázolást. A palló nedves tárggyal feltörülhető, anélkül, hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni:

színezett szobapalló fénymázt,

sárgásbarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olajfesték fűdi be a pallót s egyuttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen befűd minden foltot, kerámi mázolást stb.; van azután

tiszta fénymáz (színezetlen)

új pallókra és parketre, mely csupán fényt ad. Különösen parketre s olajfestékekkel már bemázolt egészen új pallókra való. Csak fényt ad, ennélforra nem fűdi el a famusztrát.

Postacsomag, körülbéli 35 négyzetmtr. (két közép-nagyságu szobára való) 5 lit 90 kr., vagy 9 és fél marka. A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintamázolások és prospectusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vigyázni a csőgre s a gyári jegyre, mivel ezt a több mint 1850. éve létező gyártmányt sokféle utánozzák és hamisítják s sokkal rosszabb s gyakra a czeinak meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferenc,

a valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója.

Kapható DEBRECZENBEN:

Főlegyházy János és Ganofszy Lajos uraknál.

NAGYVÁRADON: Hj. Wolsz Bernát urnál.

Meghívás

a Debreczeni Termény- és Áruraktár Részvény-Társaság

1900. szeptember hó 30-án d. e. 10 órakor, a városháza nagytanácstermében tartandó

évi rendes közgyűlésére

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Határozathozatal a lefolyt 1899/1900. évi üzleti év zárszámadása és a felmentvény megadása tárgyában.
3. Határozathozatal a nyeresemény felosztása és az osztalék megállapítása tárgyában.
4. A sorrend szerint kilépő két igazgatósági tag helyének választás utján való betöltése.
5. Három felügyelő-bizottsági tag választása.

Debreczen, 1900. augusztus 1-én.

Az igazgatóság.

Jegyzet. A közgyűlésen résztvenni szándékozó részvényes köteles részvényeit a közgyűlés előtt legalább 1 nappal a társaság pénztáránál, a Debreczeni Első Takarékpénztárnál, vagy a Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Banknál — törítvény és igazoló-jegy kiszolgáltatása ellenében — letenni. A zárszámadások 8 nappal a közgyűlés előtt a társaság hivatalos helyiségében a részvényesek rendelkezésére állanak.

„Vinacet“

minden háziasszonynak mindig szükséges a konyhában és gyakran a gyermekek ápolásához. Tehát a „Vinacet“-nek egy háztartásban sem szabad hiányoznia.

Mi a „Vinacet“? — Felelet: A „Vinacet“ a prágai egyesült részvény-társaság által előállított eczet-eszencia.

Aki kész eczetet használ, igen gyakran megromlott vagy a legrosszabb anyagokból előállított eczetet kap; ez, ha a bevásárlásnál jó is, rövid ideig való állás után bizonyosan megromlik. A rossz eczet épen olyan iztelen, mint a milyen káros az egészségre és ezenkívül teljesen értéktelen az ételek konzerválásához.

Aki a „Vinacet“ eczet-eszenciát használja, mindig jó és friss eczet van házában. Egy bizonyos mennyiségű eszenciát a háztartás céljára vízzel való egyszerű felújítás által teszünk használhatóvá és aztán az eszenciát, mely soha sem romlik meg, megőrizzük.

Aki „Vinacet“-et használ, a jó eczetet sokkal olcsóbban vásárolja, mint a rosszat és teljesen tiszta, legjobb anyagokból előállított készítményt szerez be.

Készletben van minden csomege-, drogua- és gyarmatáru üzletben, 1/4 literes üvegben 1 korona és 1 lito es üvegben 3 koronáért.

DEBRECZENBEN kapható:

Osanak József és Tóth Kálmán kereskedésében.

Gyors és biztos segély gyomorbetegségek és azok utóbjában!

A legjobbnak bizonyult HÁZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendes vérkeringést eredményez, a megromlott és hibás véralkatrészelt elűvölti (a mi az egészség főfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorbajt és p. étvágytalanságot, savanyu felbőgőst, hányási ingert, gyomor és hasbántalmat, gyomorgörcsöt, vértolulást, hámorhoidákat, női bántalmakat, bélbajokat, a már 40 év óta jónak bizonyult

Kiváló fájdalomosillapító, antiseptikus, gyógyító és a hegedést elősegítő szer.

Minden gyuladás, seb és kelés gyógyítása biztos sikerrel jár, a női mell gyuladásánál, tejrekedés és keményedésnél, a gyermek elválasztásánál, tályogok, vérkelések-pokolvar és genyvedéseknél, továbbá körömgenyedés és ugynevezott körömmérgésnél a kézen és lábujjakon, koményvedéseknél, daganatoknál, mirigydagaganatoknál, hoittetnem képződéseknél stb. 50 év óta bevált

Dr. ROSA-FÉLE BALZSAM

PRÁGAI HÁZIKENŐCS

FRAGNER B. gyógyszerésztől Prágában 203-III.

Az emésztés minden munkáját új életre serkenti és egészséges és tiszta vért szerez, különben is biztos és messze földön híres bevált háziszser.

1 üveg 50 kr., kettős üveg 1 frt. Postán 20 krral drágább.

A gyógyulás fájdalom nélkül halad a kemős hűsítő hatása alatt.

Dobozban 35 krjával. — Postán 6 krral drágább.

Figyelmeztetés! Mindenki csak az eredeti készítményt kérje a prágai Fragner B. gyógyszerésztől és figyeljen arra, hogy a Dr. Rosa balzsam csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen; a prágai házi kenőcs csomagolásán pedig a jobbról látható három szögletű védjegy.

A ki egy utánzást talál és nekem bejelenti, jutalmat kap!

Elismerő levelek ezrel rendelkezésre állnak.

Raktárak Budapestben: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésztárában. EGGER A. gyógyszerésztárában. Debreczenben kaphatók:

Dr. Rotschnek V. Emil, Mihalovits István és Tóth Béla gyógyszerészeknél.

Főraktár a készítőnél FRAGNER B. cs. és kir. udvari szállítónál, a fekete sas gyógyszerésztára Prágában a Spornér-utca sarkán 203. szám.